

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ÖĞRETMENLİĞİ**

**PHYSICAL EDUCATION AND
SPORTS TEACHING**

PB154

LİSE BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPORA KARŞI TUTUMLARININ İNCELENMESİ

¹Gökçe ÇALIKUŞU, ¹Tuğçe DOĞAN, ¹Didem DÜNDAR, ²Ramiz ARABACI

¹Uludağ Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Bursa

²Uludağ Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Bölümü Öğretim Üyesi, Bursa

GİRİŞ: Beden eğitimi insanları hem ruhen, hem fikren ve bedenen olgunlaştıran, geliştiren, en az yorgunluğa karşılık en çok fayda sağlayan spor, egzersiz ve fiziksel aktivite faaliyetlerini içine alan bir bilim dalıdır. Günümüzde, özellikle adolesans döneminde beden eğitime ve spora gençlerde ilgi azaldığını bazı araştırmalarda belirtilmiştir. Buna ülkemizin TEOG, YGS gibi sınavları ile etüt ve dersane gibi okul dışı ders çalışma kurumlarını da eklersek çocuk ve gençleri beden eğitimi dersine karşı tutum ve davranışlarında olumsuz etkilediğini düşünebiliriz. Ayrıca elit sporcularının kaynağı da okullarımızdır. Bu nedenle öğrencilerimizin beden eğitimi ve spora karşı tutumlarının araştırılması son derece önemli bir konudur.

AMAÇ: Bu araştırmanın amacı lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora karşı tutumlarını bazı değişkenlere göre incelenmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEM: Araştırmanın evrenini Bursa Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda okuyan birinci sınıf lise öğrencileri, örneklemini ise Bursa Atatürk Anadolu Lisesinde okuyan 151 kadın (ortalama yaş 15 ± 0.2 yıl, boy 164.2 ± 7.2 cm, ağırlık 55.1 ± 7.5 kg) ve 148 erkek (ortalama yaş 15 ± 0.2 yıl, boy 174.3 ± 7.9 cm, ağırlık 69.5 ± 11.5 kg) toplam 299 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışma 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılı Güz döneminde yapılmıştır. Öğrenci tutumlarının ölçülmesi için Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen, 12'si olumlu 12'si olumsuz olmak üzere toplam 24 maddeden oluşan "Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekten toplam puanlar üzerinden alınabilecek en düşük puan 24, en yüksek puan 120' dir. Ortalamalar kullanıldığında ise en düşük tutum puanı 1, en yüksek tutum puanı 5' dir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.93, Ölçüt geçerliliği katsayısı ise 0.83 olarak hesaplanmıştır. Ölçek "Tamamen katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Tamamen katılmıyorum" seçenekleri olan Likert tipinde 5,4,3,2,1 şeklinde, olumsuz ifadeler ise ters yönde işleyecek şekilde puanlanmıştır. Öğrencilerin tutum puanları cinsiyet, spor yapma durumları ve vücut kitle indekslerine (VKİ) göre değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler değerlendirilmesi SPSS for Windows 22 paket programında One,Way Anova (ikili karşılaştırmalarda Bonferroni testi kullanıldı) ve Independet Sample T testleri ile yapıldı. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak belirlendi.

SONUÇ VE TARTIŞMA: Araştırmamıza katılan kadın ve erkek öğrencilerinin tutum puanları sırasıyla 54.9 ± 6.9 ve 52.9 ± 5.9 olarak belirlenmiş olup iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($t=2.785$, $p<0.05$). Düzenli olarak spor yapan ve yapmayan öğrencilerin tutum puanları sırasıyla 52.4 ± 5.4 ve 54.5 ± 6.8 olarak belirlenmiş olup iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($t=2.594$, $p<0.05$). Araştırmamıza katılan öğrenciler VKİ göre Zayıf, Normal ve Şişman gruplarına ayrılmış olup tutum puanları sırasıyla 53 ± 6.4 , 54.1 ± 6.4 , 54.2 ± 7.2 olarak belirlenmiştir. VKİ grupları arasında tutum puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($F=0.838$). Sonuç olarak araştırmamıza katılan lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora karşı tutumları orta düzeyde olduğu, kızların tutumları erkeklere göre daha yüksek ve VKİ bakımından tutumların bir farklılık göstermediğini söylenebilir. Buna göre beden eğitimi dersinin müfredatlarının ve ders içeriklerini öğrencilerinin bu derse karşı tutumlarını yükselmeye yönelik tekrar planlanması gerektiği düşünülmektedir.

İKİ FARKLI ÜNİVERSİTEDE ÖĞRENİM GÖREN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMEN ADAYLARININ OKUL DENEYİMİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Bülent AĞBUĞA, Osman KABAK

Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Denizli

GİRİŞ: Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tecrübelerini ilk olarak yaşadıkları okul deneyimi ile öğretmenlik uygulaması derslerinin gelecekte onların nasıl öğretmenler olacağını şekillendirmesi bakımından bir değer taşımaktadır. Bundan dolayı, bu derslerin verimliliğinin artırılması gerektiği bilinen bir gerçektir. Bu amacı gerçekleştirmek için yapılacakların en başında öğrenci görüşlerini ve tutumlarını tespit etmektir. Öğrenci tutumlarının değerlendirilmesi ile ilgili araştırmalar oldukça çok yapılmış olmakla birlikte, farklı coğrafik bölgede yer alan üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin bu dersler ile olan tutumlarının karşılaştırılması incelenmemiştir.

AMAÇ: Bu yüzden bu araştırmanın amacı farklı coğrafik bölgelerde yer alan üniversitelerin öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine ilişkin tutumlarını incelemek ve karşılaştırmaktır.

METOT: Bu araştırmaya Türkiye'nin Ege (n =49) ve İç Anadolu (n = 51) bölgelerinde yer alan iki farklı üniversitenin beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü 3. sınıfında öğrenim gören öğrenciler (kadın = 40, erkek = 60) katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Kılınç ve Salman (2007) tarafından geliştirilen "Okul Deneyimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin cronbach alpha güvenirlik katsayısı 0.95'dir. Ölçek, 14 olumlu, 6 olumsuz toplam 20 maddeden oluşan 5'li likert tipli (5 = Tamamen katılıyorum, 1 = Kesinlikle katılmıyorum) bir ölçektir. Verilerin analizinde açıklayıcı ve bağımsız gruplarda t testi istatistik analizleri yapılmıştır.

SONUÇ: İki farklı coğrafik bölgede yer alan üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine ilişkin tutumlarına baktığımızda istatistiki olarak anlamlı bir fark görmekteyiz (Ege bölgesi üniversitesi için $X = 66,72$; $Ss = 4,62$; İç Anadolu bölgesi üniversitesi için $X = 63,18$; $Ss = 7,61$ ve $t = 2,79$; $p = ,006$).

TARTIŞMA: Her iki üniversitede öğrenim gören öğretmen adaylarının okul deneyimi puanları yüksek çıkmıştır. Bu sonuç Aydın ve arkadaşlarının (2007) yaptığı çalışma ile örtüşmektedir. Bu yazarlar çalışmalarında öğretmen adayları okul deneyimi dersini yararlı ve verimli görmektedir. Öte yandan, farklı coğrafik bölgede yer alan iki üniversitede öğrenim gören öğretmen adaylarının okul deneyimi tutumlarının birbirlerinden farklıdır. Bunun nedenlerinden biri Ege bölgesinde bulunan üniversitenin ilinde tek olması ve sonucunda öğretmen adaylarının gönderildiği okulların kalite düzeyini çok yüksek olarak seçebilme olanağının yaratılmış olması olabilir. Öte yandan, İç Anadolu bölgesinde yer alan üniversitenin bulunduğu ilde ise birden çok üniversitenin yer alması dolayısıyla bu seçiciliğin bir nebze göz ardı edilmesi ya da yapılamaması olabilir. Buna ek olarak, Ege bölgesinde yer alan üniversitenin İç Anadolu bölgesinde yer alan üniversiteden daha sonra kurulması nedeniyle bölümün kendini kanıtlanması gerektiğine inanan öğretim elemanlarının etkisi de bu farkı yaratmış olabilir.

SONUÇ: Olarak, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümleri okul deneyimi derslerine gereken özeni daha fazla göstermeleri gerekir. Gerek okul deneyimi yapılacak Millî Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı okulların gerekse bu okullarda görev alacak öğretmenlerin ve hatta bölümlerde yetkin öğretim elemanlarının bulunması şarttır. Gelecekte yapılacak araştırmalar MEB okullarının, öğretmenlerinin, dersi veren öğretim elemanlarının bilgi, tecrübe, istek, imkan ve yetkinliklerini okul deneyimi dersi alan öğretmen adaylarının tutumları ile karşılaştırmalıdır. Yapılan bu araştırmanın daha fazla sayıda öğrenci katılımıyla; farklı üniversitelerin ve farklı bölümlerin okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerini inceleyecek şekilde genişletilmesi gerekir.

Yapılacak araştırmaların bulguları sayesinde bu gibi derslerin daha verimli geçmesi; nitelikli, kendisine, çevresine ve ülkesine yararlı geç öğretmenler yetiştirilmesi sağlanacaktır.

ORTAOKUL ÇAĞINDAKİ ÇOCUKLARIN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARI İLE OKULA BAĞLANMA DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

¹Mehmet Akif FİLİZ, ²Veysel KÜÇÜK

¹Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Spor Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul

²Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, İstanbul

AMAÇ: Araştırmanın amacı, ortaokul çağındaki çocukların beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile okula bağlanma düzeyleri arasındaki ilişkinin saptanmasıdır. Araştırmanın örneklemini, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İstanbul ili Kadıköy İlçesindeki ortaokullarda öğrenim gören 350 si devlet, 350 si özel olmak üzere 700 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır.

Çalışmada, 3 alt boyut ve 13 sorudan oluşan “Okula bağlanma ölçeği” ile 35 sorudan oluşan “Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum ölçeği” kullanılmıştır. Okula Bağlanma Ölçeği için Crombah Alfa = (0,888) olarak hesaplanırken, Beden Eğitimi ve Spor Dersine Tutum Ölçeği için Crombah Alfa = (0,819) olarak hesaplanmıştır. Veriler frekans dağılımları, korelasyon testi, regresyon testi, t-testi ve Anova kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada; cinsiyet değişkeni açısından okula bağlanma ölçeği ve beden eğitimi ve spor dersine tutum ölçeği için istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Sınıf değişkenine göre ise okula bağlanma, arkadaşlara bağlanma ve öğretmenlere bağlanma altboyutları için ve beden eğitimi ve spor dersine tutum ölçeği için anlamlı farklılık bulunmuştur.

Öğrencilerin okul takımında yer almaları beden eğitimi ve spor dersine olan tutumları için istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterirken, okula bağlanma düzeyleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Öğrencilerin eğitim gördükleri okul türüne göre devlet ve özel okulda okuyan öğrenciler için beden eğitimi dersine tutumlarında ve okula bağlanma altboyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur.

Öğrencilerin okula bağlanma düzeyi ile beden eğitimi ve spor dersine tutumları arasında pozitif yönde ilişki olduğu görülürken, regresyon analizi sonucunda beden eğitimi dersine tutum arttıkça, öğrencilerin okula bağlanma düzeylerinin arttığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Beden eğitimi ve spor, Tutum, Okula bağlanma, Ortaokul çağındaki çocuklar

PB195

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLGİ OKURYAZARLIĞI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Dilek Yalız SOLMAZ

Anadolu Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Eskişehir

GİRİŞ: "Eleştirel düşünme", "problem çözme", "karar verme" 21. yüzyıl bireylerinin sahip olmaları beklenen ve ilköğretimden üniversiteye kadar çeşitli kademelerdeki eğitim kurumlarının programlarında yer alması gereken beceriler olarak ele alınmaktadır (National Education Goals, 2001; SCANS, 1991). Bilişsel beceriler arasında yer alan bu üç beceri "öğrenmeyi öğrenme" için temel olan becerilerdir. "Öğrenmeyi öğrenme", bilgi toplumlarında, bireysel, toplumsal ve ekonomik başarı için vazgeçilmezdir (SCANS, 1991). "Öğrenmeyi öğrenme", bilgi okuryazarlığının da temelini oluşturmaktadır. ALA'ya (1989) göre bilgi okuryazarlığı, bilgi problemlerini çözme becerisidir. Öğretmenlerin bilgi okuryazarlığı becerilerine sahip olması hem kendilerini geliştirebilmeleri ve mesleki alandaki gelişmeleri takip edip uygulayabilmeleri açısından hem de öğrencilerinin bu becerileri kazanmasında yardımcı olmak, öğrencilere kazandıkları becerileri kullanabilecekleri olanaklar yaratmak ve buna uygun ortamlar düzenlemek açısından gereklidir (Akkoyunlu ve Kurbanoglu, 2004).

AMAÇ: Araştırmanın amacı, Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeylerinin çeşitli değişkenler aracılığıyla incelemektir.

GEREÇ VE YÖNTEM: Araştırma grubunu, 2015-2016 bahar döneminde Anadolu Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliğinde öğrenim gören 127 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada, Adıgüzel (2011) tarafından geliştirilen Likert tipi "Bilgi Okuryazarlığı Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin bilgisayarla çözümlenmesinde, "aritmetik ortalamaları, standart sapmaları, t-testi ve ANOVA analizi" kullanılmıştır.

SONUÇ VE TARTIŞMA: Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ölçeğinden aldıkları puanların ortalama değerleri incelendiğinde, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeyinin ortalama puanların üzerinde yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Adıgüzel (2014) ve Başaran (2005)'in yaptığı araştırmalarda öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık seviyelerinin oldukça iyi olduğu belirtilmiştir. Kadın ve erkek öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p=.26$). Kadın ve erkek öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığına ilişkin görüşlerinin farklı olmadığı söylenebilir. Benzer sonuç Adıgüzel (2014) ve Usluel (2006) çalışmalarında da bulunmuştur. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre bilgi okuryazarlığı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p=.11$). Lisans 1, 2, 3 ve 4. sınıfta öğrenim gören beden eğitimi öğretmen adayları arasında bilgi okuryazarlığına ilişkin bir farkın olmaması manidardır. Bu bulgunun önemli bir sebebi olarak, öğretmen adaylarının lisans öğrenimleri süresince bilgi okuryazarlığı ile ilgili bilgi, beceri ve değer yönünden gelişimlerine katkı sağlayacak ders, deneyim, uygulamaların yokluğu ya da eksikliği gösterilebilir.

Liselerde Görev Yapan Öğretmenlerin Demokratik Davranışlarının Öğrenci Algılarına Göre Değerlendirilmesi

¹Gülşen ÖZCAN, ²Kübranur KAZAN, ³Doğancan YALÇIN, ⁴Mücahit Gazi DEMİR

¹Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulu, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü

²AİBÜ, Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulu

³Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulu, Beden Eğitimi Öğretmenliği

⁴AİBÜ, Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulu, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü

GİRİŞ: Demokratik eğitimin hedefleriyle ilgili olarak birçok araştırmacı çeşitli vurgularda bulunmuştur. Bireysel ve toplumsal sorumlulukları geliştirme, birlikte çalışma alışkanlığı kazanma. problem çözme ve eleştirel düşünme, sorgulama, kararlara katılma, öz yeterlik, öz kontrol, özsaygı sahibi olma, empati kurabilme, başkalarının yaşantısına ve fikirlerine saygılı olma, başkalarının dini yaşantılarına, eş seçimlerine, cinsiyet seçimine saygılı olma gibi özellikler bunlar arasındadır (Beane, 2005; Mosher et al., 1994; Barber, 1998). Demokratik sınıf ortamı oluşturmayla ilgili araştırmalarda liselerde görev yapan öğretmenlerin demokratik davranışlarını sorgulayan çalışmaların yetersiz olduğu görülmektedir. Bu araştırmayla alandaki bu eksikliğe katkı sağlanması beklenmektedir.

YÖNTEM: Bu araştırma durum tespitine dayalı betimsel tarama modelinde bir çalışmadır. Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama (survey) araştırması bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalardır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2009). Evren ve Örneklem: Bu araştırmanın evrenini 2016-2017 öğretim yılı güz döneminde Bolu ili merkez ilçede, beş farklı türde öğretim veren 18 lisede öğrenim gören toplam 546 son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.. Bu araştırmanın örneklemini 2016-2017 öğretim yılı güz döneminde Bolu ili merkez ilçede beş farklı türdeki liselerde öğrenim gören son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Verilerin Toplanması: Bu araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Özcan (2016) tarafından geliştirilen Demokratik Öğretmen Davranışı Ölçeği kullanılmıştır.yapılan Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonucunda nihai ölçekte 17 madde kalmıştır. DÖD ölçeği katılım, program ve ilişkiler olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır. ölçeğin Crombah Alfa Katsayısı, katılım boyutunda, .85, program boyutunda, .78, ve ilişkiler boyutunda .85, toplamda ise .68'dir. Ölçek dörtlü likert tipinde bir ölçektir. Ölçekte 12 madde olumlu, 5 madde olumsuz dur. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 17 en yüksek puan 68'dir. Ölçekten alınan puanların yüksekliği öğrencilerin öğretmenlerini yüksek düzeyde demokratik davranışlar içinde algıladıkları anlamına gelmektedir. Verilerin Çözümlemesi: Çalışmada elde edilen veriler SPSS programı yardımıyla çözümlenmiştir. Verilerin çözümünde betimsel istatistik tekniklerinden yüzde, frekans, ortalama, standart sapma değerleri kullanılmıştır. Verilerin normal dağıldığını gösteren Kolmogrov simimov test sonucuna göre Alt problemlerin çözümlenmesinde bağımsız gruplar "t" testi ve tek yönlü varyans analizi testleri kullanılmıştır.

SONUÇ: Elde edilen bulgulara göre, araştırmanın en önemli sonucu tüm alt problemlerde öğrenci ortalamalarında demokratiklik açısından öğrencilerin öğretmenlerinin çoğunu demokratik olarak algıladığı yönündedir. Araştırmanın diğer sonuçları ise şöyledir. Demokratik öğretmen davranışı ölçeğinin program alt boyutunda ve toplam değerlendirmesinde kız öğrenciler erkek öğrencilere göre öğretmenlerini daha demokratik olarak görmektedirler. Öğrencilerin akademik ortalamalarına göre öğretmenlerini demokratik davranışları açısından değerlendirilmesinde 50-59 arası ortalamaya sahip öğrencilerin 60-69 arası ortalamaya sahip öğrencilere göre ölçeğin program alt boyutunda öğretmenlerini daha demokratik davranışlar içinde algıladıkları görülmektedir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri lise türüne göre öğretmenlerinin demokratik davranışlarının değerlendirmeleri ölçeğin program boyutunda sosyal bilimler lisesi lehine ilişkiler boyutunda ise fen lisesi lehine anlamlı fark oluşturmaktadır.

PB464

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE ÖRGÜTSEL VATANDAŞLIK DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

²Süleyman ŞAHİN, ¹Canan BASTIK

¹Bursa Teknik Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Bursa

²Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü

Bu çalışmanın amacı; Bursa ilinde görev yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin farklı değişkenlere göre örgütsel vatandaşlık davranışlarının incelenmesidir. Çalışmaya Bursa ilinde görev yapan 55 kadın, 99 erkek olmak üzere toplam 154 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni katılmıştır. Araştırma da Yücel (2006) tarafından geliştirilen ve geçerlilik güvenilirlik çalışması Samancı Kalaycı (2007) tarafından yapılan “Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde cinsiyetler arası fark için “Independent T Testi” ve bağımsız iki grup için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır ($p>0,05$). Yapılan istatistiksel analizler sonucunda; Örgütsel vatandaşlık davranış ölçeğinin alt boyutlarının ortalaması yardımseverlik $3,89\pm,56$, kendini gerçekleştirme $3,75\pm,69$ gönüllülük $3,48\pm,85$, sportmenlik $3,64\pm,77$, vicdanlılık $3,80\pm,77$ olarak bulunmuştur. Katılımcıların verdikleri cevaplara göre; ölçeğin yardımseverlik ve vicdanlılık alt boyutundan aldıkları yüksek ortalama neticesince; beden eğitimi öğretmenlerinin yardımsever ve vicdanlı bir tutum sergiledikleri gözlenmiştir. Aynı zamanda; Beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel vatandaşlık davranışının alt boyutları ile (yardımseverlik, kendini geliştirme, gönüllülük, sportmenlik, vicdanlılık) cinsiyet değişkeni, yaş grupları ve öğretmenlik görevinde bulunma süresi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>0,05$).

Sonuç olarak; Bursa ilinde görev yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin cinsiyet, yaş grubu ve meslekte görev yapma süresi değişkenleri üzerinde örgütsel vatandaşlık davranışları üzerinde etkisi olmadığı görülmüştür.

SPOR YAPAN LİSE VE ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SPORA KATILIM MOTİVASYONLARINA ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

¹Bahri GÜNGÖR, ²Şule KIRBAŞ, ³Hale YETİM

¹Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Programı, Amasya

²Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Amasya

³Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Amasya

GİRİŞ VE AMAÇ: Bu çalışma, lise ve ortaokulda eğitim-öğretim gören sporcu öğrencilerin çeşitli değişkenler açısından (cinsiyet, yaş, yaptıkları spor branşları, spora başlama süreleri ,anne baba teşviki ve anne babanın spor yapıp yapmamasının) spora katılım motivasyonlarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM: Araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Ordu ilinin Korgan ilçesinde ders dışı okullar arası spor faaliyetlerine katılan 475 kız ve erkek sporcu öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise farklı branşlarda okullarını temsil eden ve müsabakalara katılmış olasılıklı örneklem seçiminden basit rastgele yöntemle seçilen 221 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemin evreni temsil etme oranı %47 olduğu için ulaşılan sonuçlar evrene genellenebilmektedir (Çepni, 2010). Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ile Gill, ve ark. (1983)'un geliştirdiği ve Oyar ve ark. (2001) tarafından Türk popülasyonuna uyarlaması yapılan Spora Katılım Güdüsü ölçeği (Participation Motivation Questionnaire) (PMQ) kullanılmıştır. Araştırmada örneklem grubundan elde edilen ölçek puanlarının analizi SSPS 20 veri analiz programında incelenmiştir. Öncelikle ölçekten elde edilen puanların normal dağılıma uygunluğuna Kolmogorov- Smirnov testi ile bakılmıştır ve elde edilen değer normal dağılıma uygun olduğundan parametrik testler kullanılmıştır. İst atıksel verilerin analizinde yüzde, frekans, bağımsız t testi ve One Way ANOVA kullanılmıştır, anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Toplam ölçekten elde edilen iç tutarlılık ise .75 olarak bulunmuştur.

BULGULAR: Spora katılım güdüsü ölçeğinin alt boyutlarından elde edilen puanlar cinsiyet değişkenine göre arkadaşlık boyutunda erkekler lehine anlamlı bulunmuştur. Yaş değişkenine göre bakıldığında başarı ve arkadaşlık alt boyutlarında 15-16-17 yaş lise grubunun lehine anlamlı bulunmuştur. Anne-baba teşviki değişkenine göre bakıldığında arkadaş ve takım üyeliği alt boyutları için hayır lehinde anlamlı bulunmuştur. Anne-babanın spor yapıp-yapmaması değişkenine göre ve branşlara göre alt boyutlarda istatistiksel anlamda anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Spor yapma yılı değişkenine göre alt boyutlar incelendiğinde bir yıldır spor yapanların takım üyeliği, eğlence, yarışma ve hareket alt boyutlarında diğer gruplara göre anlamlı fark bulunmuştur.

SONUÇ: Sonuç olarak, erkeklerin arkadaşlarının etkisi ile spora katılımının pozitif yönde etkilendiği, 15-16 yaş grubu lise öğrencilerinin başarı ve arkadaşlık için spora katıldıkları, anne-babanın çocuğun spora katılımında arkadaş ve takım üyeliği boyutlarında pozitif etkisi olmadığı söylenebilir. Spora yeni başlayanların spora katılımını takım üyesi olmak, eğlenmek, yarışmak ve hareket etmenin olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Anahtar Kelimeler: Spora Katılım motivasyonu, Lise Öğrencileri, Orta Okul Öğrencileri.

PB495

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN İŞ YAŞAM KALİTELERİNİN DİĞER BRANŞ ÖĞRETMENLERİYLE KARŞILAŞTIRILMASI

¹Özden Tepeköylü ÖZTÜRK, ²Mümine SOYTÜRK

¹Pamukkale Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Rekreasyon Bölümü, Denizli

²Celal Bayar Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Manisa

GİRİŞ VE AMAÇ: Endüstrileşmiş toplumdaki bilim ve teknolojiye hızlı ve sürekli gelişmeler insanın yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ihtiyacını da beraberinde getirmiştir. Çalışma hayatı da içinde barındırdığı psikolojik ve sosyal etmenler nedeniyle genel yaşam kalitesini etkileyebilir bir faktör olarak görülmektedir (Yeşil ve Ark., 2010). Bireylerin önemli kişisel ihtiyaçlarını çalışma yaşamında doyurma düzeyleri olarak ifade edilen iş yaşam kalitesi (Elma ve Demir, 2003:207) çalışanın örgütteki genel memnuniyetini gösteren bir değişkendir. Örgütlerdeki başarıyı belirleyen faktörler içinde en önemli faktörün yönetim süreçlerini yönlendiren insan faktörü olduğunun fark edilmesiyle sıklıkla incelenmeye başlanmıştır (Türk ve Yıldız, 2015). İlk olarak işletmelerde ele alınan bir konu olarak karşılaşılan iş yaşam kalitesi son zamanlarda eğitim alanında da dikkat çekmeye başlamıştır (Taştan ve Erdem, 2010). Eğitim alanındaki insan kaynağını önemli bir ayağı olan öğretmenlerin iş yaşam kalitesi de incelenmesi gereken bir konudur.

Çünkü eğitim öğretim sürecinin etkililiği ve verimliliği öğretmenlerin etkililiği ve verimliliğiyle bağlantılı düşünülmektedir. Eğitim açısından değerlendirildiğinde çeşitli disiplinleri bünyesinde bulunduran okullar branşları gereği farklı sosyal ve kültürel yapıdan gelmiş öğretmenleri çalıştırmaktadır. Bu bağlamda akademik ve uygulamalı derslerin öğretmenlere ders içeriği açısından farklı yükümlülükler getirdiği söylenebilmektedir. Örneğin beden eğitimi dersini yürüten öğretmenlerin çalışma koşulları da diğer öğretmenlerle karşılaştırıldığında dersin karakteristiğine bağlı olarak ders işleniş mekanı, derslerde yoğun materyal/malzeme kullanımı ve bunlara ait sorumluluklar, öğrencilerin sağlık sorunlarına yönelik alınan riskler, diğer öğretmenlerden izole spor odaları vb. nedenlerle farklılık gösterebilir. Bu nedenle bu çalışmanın amacı beden eğitimi öğretmenlerinin iş yaşam kalitelerinin diğer branş öğretmenleriyle karşılaştırılmasıdır. Ayrıca çalışmada cinsiyet faktörüne göre de karşılaştırmalar yapılmıştır. Materyal ve Yöntem: Araştırmada nicel betimsel teknikler kullanılmıştır. Çalışmaya 38'i beden eğitimi ve spor öğretmeni, 54'ü fen-matematik grubu öğretmeni, 69'u sosyal bilgiler grubu öğretmeni, 21'i sanat dersleri grubu öğretmeni, 89'u genel kültür dersleri öğretmeni olmak üzere toplam 271 (yaş=42.44±7.60) öğretmen katılmıştır. Veri toplama araçları olarak "İş Yaşam Kalitesi Ölçeği" ve "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Veriler frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, iki yönlü ANOVA test teknikleri kullanılarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR: Araştırma bulguları branş, cinsiyet ve cinsiyet*branş etkileşimine göre İş Yaşam Kalitesi toplam puanı ve alt boyutlarında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER: Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş yaşam kaliteleri diğer branş öğretmenleriyle karşılaştırıldığında farklı değildir. Cinsiyet ve branş faktörleri etkileşimli olarak değerlendirildiğinde benzer olarak bir farklılık görülmemektedir. Bu çalışmada 38 olan beden eğitimi ve spor öğretmeni sayısı artırılarak araştırma tekrarlanabilir.

OCCUPATIONAL PROBLEMS OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS (AN EXAMPLE OF SİVAS PROVINCE)

¹*İsmail İLTER*, ²*Şule KIRBAŞ*, ³*Didem Gamze İLTER*

¹*Amasya Üniversitesi Sosyal Bil. Enst. Bed. Eğt. ve Spor ABD, Amasya*

²*Amasya Üniversitesi BESYO, Amasya*

³*Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas*

INTRODUCTION: Education has become a highly important and functional means in development efforts or in order to achieve the target of being a wealthy and prosperous country. Education yields in the long term yet it becomes the basic investment of the economy day by day as a means which provides the manpower for the social and economic development of the country. In that case, we have to give importance to the education and the production of science and technology in our country more than ever. In a word, education is important as it develops individuals, and provides scientific, economic, social and cultural development for the country.

OBJECTIVET: he aim of this study is to put forward the occupational problems of physical education teachers and to make proposals for the elimination of these found occupational problems of physical education teachers.

METHOD: Survey model was used in the study. A scale which is related to the topic of the study was applied and solutions were looked for considering the data obtained from the results of the mentioned scale. The questions were shaped according to the information obtained by scanning the present literature and expert opinions were also received. The essential data was gathered through a survey form, which consists of two separate sections; one of which contains questions on personal information (gender, age, educational background, period of professional service, course load, sportsmanship certificates, coaching certificates, in-service training attendances and the effectiveness of these trainings) and the other part contains 28 questions which were considered as the potential problems and were grouped under five subtitles (arising from the school management, from the ministry of education, from the teacher, from the student and from the parents). In the analysis of the obtained data, descriptive statistics was used, percentile frequencies were calculated in resolving the demographical data and independent samples t-test, ANOVA and Tukey HSD tests were applied in order to test the differences for some variables.

CONCLUSION AND DISCUSSIONA: ccording to the final data obtained from the study, it is detected that 42,4% of the participants are in the age group of 31-40, 40,2% of them have 1-5 years in service, 59,8% of them are graduates from schools of physical education and sports, 70,7% of them have sportsmanship certificate in a branch, 31,5% of them have a course load of 16-20 lesson hours, 44,6% of them have coaching certificate in a branch and 70,7% of them was attended to in-service training courses.67,4% of the teachers think that school managements do not give enough importance to physical education lessons, 53,3% of them think that school managements do not trust the knowledge and skills of physical education teachers, 53,3% of them think that school managements do not have an objective and incentive attitude towards physical education teachers, 52,2% of them think that school managements keep physical education lessons in the background by not selecting physical education as an elective lesson.

Keywords: physical education, teacher, problems of teachers.

PB549

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETİM YETERLİLİKLERİ***Sakir SERBES, Cevdet CENGİZ, Ayşe KÖPRÜLÜ****Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu, Çanakkale*

GİRİŞ VE AMAÇ: Bu araştırmada, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları ile diğer bölümlerinde öğrenim gören ve formasyon eğitimi almış, öğretmen adaylarının, beden eğitimi öğretim yeterlik düzeylerinin cinsiyet ve sınıf düzeyine göre incelenmesi amaçlanmıştır.

METOT: Araştırmanın çalışma grubu Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, BESYO, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 69 erkek, 60 kadın ile Antrenörlük Eğitimi Bölümü son sınıfta öğrenimini sürdüren ve formasyon eğitimi almış olan 19 erkek, 16 kadın toplam 164 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Humphries ve ark. (2012) tarafından beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretim yeterliklerini ölçmeye yönelik olarak geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Erbaş ve ark. (2011) tarafından yapılan "Beden Eğitimi Öğretim Yeterliği Ölçeği (BEÖYÖ) kullanılmıştır. Ölçek "Beden Eğitimi Alan Bilgisi Hakkında Yeterlik", "Beden Eğitimi Öğretiminde Bilimsel Bilgilere Başvurmadaki Yeterlik", "Uygun Beceri Düzeyi Farklılıkları Hakkında Yeterlik", "Özel İhtiyaca Sahip Öğrenciler İçin Öğretim Yeterliği", "Açıklamalarla İlgili Yeterlik", "Değerlendirmedeki Yeterlik" ve "Teknoloji Kullanmada Yeterlik" boyutlarını içeren 7 alt boyut ve 35 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geneli için Cronbach Alpha Katsayısı .94 olarak belirlenmiştir (Erbaş ve ark.,2011). Veriler 2015-2016 Öğretim Yılı Bahar Yarı Yılı içinde gerekli izinler alındıktan sonra sınıf ortamında toplanmıştır. Verilerin istatistiksel analizi IBM,SPSS 20.0 programında gerçekleştirilmiştir. Elde edilen tüm verilerin betimleyici istatistikleri hesaplanmış, cinsiyet açısından farklılıklar t-test, sınıf düzeyi farklılıkları ise One-Way ANOVA testine göre araştırılmıştır.

SONUÇ VE TARTIŞMA: Araştırma sonucunda erkek BE öğretmen adayları BEÖYÖ den ortalama (M=83,45, SD=11,47), kadın öğretmen adayları ise (M=86,17, SD=11,14) puan elde ettiği saptanmıştır. Sınıf düzeyine göre BEÖYÖ'den elde edilen ortalama skora 1. Sınıfta (M=78.16, SD ± 12.64), 2. (M=87,57, SD=8,96), 3. (M=87,00, SD=2,29) ve 4. Sınıfta (M=89.19, SD= 9.86) olduğu tespit edilmiştir. Antrenörlük Eğitimi Bölümünde öğrenimini sürdüren ve formasyon eğitimi programını tamamlayan öğretmen adayları BEÖYÖ skorları ise (M=84.40, SD=9.19) olarak belirlenmiştir. Erkek öğretmen adayları BEÖYÖ ortalama skorları (M=83,45, SD=11,47) ile kadın öğretmen adayı skorları (M=86,17, SD=11,14) arasında t(162)=-1,53,p=0,127 farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Sınıf düzeyi BEÖYÖ ortalama skorlar arasında ise farklılıklar olduğu [F(4,159)=6,134, p=.000] bu farklılıkların 1-2 (M=78,16, SD=12,64, M=87,57, SD=8,96), 1-3, (M=78,16, SD=12,64, M=87,00, SD=12,29) ve 1-4 (M=78,16, SD=12,64, M=89,19, SD=9,86) sınıflar arasında olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının BEÖYÖ skorları (M=84,40, SD=9,19) ile 1,2,3 ve 4 sınıf BE öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin skorları arasında farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak kadın ve erkek öğrencilerin BE Öğretim yeterliği puanları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca BE öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının BE öğretim yeterlik seviyelerinin, sınıf düzeyine göre de farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Formasyon eğitimi almış, antrenörlük eğitim bölümü öğretmen adayları ile BE öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının BE öğretim yeterliliği, sınıf düzeyine göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi, öğretmen adayı, BE öğretim yeterliliği.

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Gülşah SEKBAN, Zekiye BAŞARAN, Hakan AKDENİZ, Deniz DEMİRCİ, Yeşim KÖRMÜKÇÜ

Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Kocaeli

GİRİŞ: Öğretmenlik mesleğine adım atan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin olumlu tutum ve değerler kazanmaları, olumlu algılara sahip olmaları, meslek yaşamlarındaki başarılarının belirleyicisi olarak görülmektedir (Çelen, Eskicioğlu, 2015). Mesleki başarıyı olumsuz yönde etkileyen faktörlerin arasında kaygı yer almaktadır. Kaygının sözlük anlamları; “üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa”, “bireylerin, toplumsal kümelerin herhangi bir güçlü istek ya da güdülerinin gerçekleşmemesi olasılığı karşısında duydukları tedirginlik”, “güçlü bir istek ya da dürtünün amacına ulaşamayacak gibi gözüktüğü durumlarda beliren tedirgin edici bir duygu” olarak karşımıza çıkmaktadır.

Öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin kaygıları belirli zamanlarda belirli noktalarda yoğunlaşır. Bu kaygılar; ben-merkezli kaygılar, görev merkezli kaygılar ve öğrenci-merkezli kaygılar olmak üzere üç grup altında toplanmaktadır (Ünaldı, Alaz, 2008)

Bu çalışmada; beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ YÖNTEM: Araştırmaya 2016-2017 güz yarıyılında öğrenim gören yaş ortalaması 21.07 ±2,27yıl olan toplam 277 kişi tesadüfi olarak seçilmiştir. Veri toplama aracı olarak “Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği” uygulanmıştır. Verilerin istatistiksel analizlerinde; frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, bağımsız gruplar için t testi, tek yönlü varyans analizi ve annova testi uygulanmıştır.

BULGULAR: Beden Eğitimi ve Spor Öğreticilerinin %44 kadın, %56, erkektir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin;

Ben merkezli kaygılar ve öğrenci merkezli kaygı boyutlarında; sınıf düzeylerine göre; 4. ve 3. sınıf öğrencilerinin diğer sınıflara göre (1-2) kaygı düzeyleri daha yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$).

TARTIŞMA: Saban ve arkadaşları (2004), Tümerdem (2007) ve Taşğın (2006)’ın yapmış oldukları çalışmalarda bayan öğrencilerin her üç kaygı düzeyinin de erkek öğrencilerin kaygı düzeyinden yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin incelediği çalışmada; öğretmen adaylarının kaygı alt boyutunda en fazla görev merkezli kaygılarının, en az ise ben merkezli kaygılarının olduğunu belirtmişlerdir (Saban ve ark (2004), Çubukçu ve Dönmez (2011). Kafkas ve arkadaşlarının (2010) beden eğitimi öğretmen adaylarının öz-yeterlik algıları ile mesleki kaygıları arasındaki ilişkiyi araştırdıkları çalışmalarında; öz-yeterlik durumunun cinsiyet, lisanslı spor yapma ve lise türü değişkenine göre anlamlı fark bulunurken, öz-yeterlik ve mesleki kaygı durumları arasında orta düzeyde korelasyon olduğunu saptamışlardır.